

Отже, шляхи зниження операційних витрат: раціональне використання матеріальних ресурсів; дотримання суворого режиму економії на всіх ділянках виробничо-господарської діяльності підприємства; раціоналізація виробництва, зміна обсягу і структури продукції для зниження матеріаломісткості і трудомісткості продукції; безперервність постачання матеріальних ресурсів, що запобігає простоям у виробництві і забезпечує ритмічне, рентабельне використання обладнання; оптимізація витрат на транспортування, зберігання запасів та готової продукції; покращення використання природних ресурсів, застосування більш дешевих матеріалів, повторне їх використання, безвідходні технології виробництва; підвищення кваліфікації персоналу (проведення тренінгів); вдосконалення нормування і мотивації праці; удосконалення організації праці за рахунок зміни форм і методів праці, вдосконалення апарату управління, скорочення витрат на нього.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік в торгівлі: [навч. посіб.] / Ф.Ф.Бутинець, Н.М.Малюга – Житомир: ПП Рута, 2012. – 576 с.
2. Волкова І.А. Фінансовий облік : Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 228 с.
3. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік: [підруч.] / Й.Я.Даньків, М.Я.Остап'юк., - К: Знання, 2014. – 469 с.
4. Іванюта П.В. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у виробничих підрозділах сільськогосподарських господарюючих суб'єктів: навч. посіб. / П.В. Іванюта. - К.: Центр навч. літератури, 2013. - 362с.
5. Скирпан О.П. Фінансовий облік: [навч. посіб.] / О.П.Скирпан, М.С.Палюх – Т: ТНЕУ, 2014. – 407 с.

Валієва Каріна

студентка

Овчарик Зоряна

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ СКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Прискорення науково-технічного прогресу, перехід країни до ринкових відносин, векторне спрямування господарської діяльності в умовах процесів глобалізації, інтеграції та автоматизації висувають нові вимоги до системи управління. Суттєве значення відводиться звітності підприємства як основному джерелу інформації для прийняття управлінських рішень. Саме вона повинна забезпечувати економічну самостійність, конкурентоспроможність та фінансову стійкість на ринку.

Все більшого розвитку набуває формування нових інформаційних потоків бухгалтерського обліку, спрямованого на задоволення потреб конкретного

користувача, а від так і методів їх складання та відображення у звітності підприємства.

Сьогодні фінансовий облік і звітність поступаються системі управлінського обліку, оскільки керівництву підприємства потрібна оперативна інформація про діяльність підрозділів, яку може забезпечити лише внутрішньогосподарська звітність. Відсутність чіткого законодавчого регламентування управлінського обліку спричинює низку невирішених питань щодо порядку формування та подання внутрішньогосподарської звітності, що зумовлює необхідність подальших досліджень.

Вагомий внесок у розвиток методики формування внутрішньої звітності зробили такі відомі вчені, як Ф. Бутинець, Л. Нападовська, Т. Маренич, І. Садовська, П. Хомин та ін. Проте слід зауважити, що дане питання є досить актуальним і нині, тому потребує додаткового дослідження та вивчення.

Подальші теоретичні дослідження мають бути спрямовані на обґрунтування та розробку методології, а також організацію єдиного інформаційного простору підготовки та надання управлінської звітності користувачам на основі сучасних інформаційних технологій.

Система управління підприємством в останні десятиліття зазнала радикальних змін. Проте, незмінно в його основі була і залишається інформація, яку продукує облікова система у калейдоскопі події і фактів життєдіяльності суб'єкта господарювання. Перш ніж перейдемо до розгляду основного питання пропонуємо зробити короткий огляд суджень науковців щодо тлумачення поняття «внутрішня звітність».

Так, згідно ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» виокремлено поняття внутрішньогосподарського (управлінського) обліку як системи обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [1].

Вченими використовуються наступні трактування для тієї частини бухгалтерської звітності, яка формується для надання внутрішнім користувачам для прийняття управлінських рішень: «внутрішня звітність», «внутрішньосистемна звітність», «внутрішньогосподарська звітність», «внутрішня управлінська звітність», «управлінська звітність», «оперативна звітність». Розмаїття тверджень і поглядів пов'язане із змістовним наповнюванням досліджуваного поняття, але спільною думкою для більшості авторів є основна мета і призначенні управлінської звітності – інформаційне забезпечення управління діяльністю підприємства

Ф. Ф. Бутинець трактує дане поняття так, що внутрішня бухгалтерська звітність – звітність, яку складає бухгалтер-аналітик і подає як адміністрації підприємства, так і менеджерам всіх рівнів управління. Основною метою складання звітності є надання оперативної релевантної інформації відповідно до вимог управлінського персоналу [2]. Також професор наголошував на тому,

що дана інформаційна система управлінського обліку повинна бути надійною (з точки зору достовірності інформації), еластичною (з точки зору адаптації), відкритою (з точки зору інтеграції), продуктивною і ефективною (з точки зору співвідношення витрат і результату), а також своєчасною [3, с. 12-15].

За визначенням О.В. Цибулько, метою складання і подання форм внутрішньої бухгалтерської звітності як сукупності економічних показників щодо результатів господарювання за певний проміжок часу є задоволення потреб управлінського персоналу в оперативному режимі шляхом надання відповідних показників діяльності як в натуральній, так і вартісній формах, що дозволяють оцінювати, контролювати, прогнозувати та планувати господарську діяльність підприємства та його структурних підрозділів [4].

Цікавою є думка В. Палія, котрий пов'язує внутрішню звітність із потребами управлінського персоналу підприємства та вказує, що внутрішня звітність – це сукупність упорядкованих показників та іншої інформації про діяльність підприємства. У ній подається інтерпретація відхилень від цілей, планів і кошторисів, без чого управлінський облік залишається формальним скупченням цифрових даних, не придатних для цілей внутрішнього управління [5, с. 211].

Отже, як підсумок зробленого аналізу, сформулюємо власне визначення досліджуваного поняття: «внутрішня звітність – це сукупність даних про фінансову діяльність підприємства, отриманих у результаті комплексного аналізу основних показників як загалом по господарству, так і окремих його структурних підрозділах; і від повноти, точності та оперативності надання яких залежить здатність конкурувати в умовах ринкових трансформацій та стрімкого технологічного прориву.

Розвиток судження про управлінський облік стало поштовхом до розкриття основних методологічних принципів ведення внутрішньої звітності на підприємстві. Методика формування управлінської звітності включає в себе сукупність взаємопов'язаних принципів, способів, прийомів, методів, інструментів, правил і засобів формування та подання управлінської звітності. Враховуючи організаційні особливості функціонування підприємства, запровадження методики формування управлінської звітності необхідно здійснювати системно. Використання системного підходу дозволить розробити модель обробки, інтерпретації і передачі інформації на різних рівнях управління підприємством і для формування управлінської звітності, і для прийняття менеджерами управлінських рішень. Важливими в системному підході до управлінської звітності є її спрямованість, яка визначає певні критерії, завдання, напрями, вимоги, підходи та передумови [6].

Застосування методики побудови управлінської звітності на підприємстві, як і безпосередньо організація самого управлінського обліку, залежить від структури цього підприємства, виду та масштабів діяльності, технології та організації виробництва, виду продукції (робіт, послуг), визначеної стратегії

розвитку, політики управління. Отже, у формуванні управлінської звітності можна виділити такі основні етапи її побудови:

1. Визначення головної мети та постановка завдань управлінської звітності.

2. Визначення складу, структури, форм та термінів подання управлінської звітності.

3. Визначення взаємозв'язку структури показників фінансової, податкової, статистичної та іншої звітності зі структурою додаткових показників управлінської звітності.

4. Консолідація управлінської звітності.

5. Визначення та відображення показників ефективності в управлінській звітності.

6. Контроль і аналіз виконання завдань внутрішньогосподарської звітності [6].

Управлінська звітність є важливим джерелом інформації для персоналу підприємства (основних користувачів), тому саме методиці її формування і потрібно приділяти особливу увагу. Як узагальнення вище висвітленої інформації можемо сказати, що методологія складання внутрішньої звітності потребує доопрацювань, тому наголосимо на можливих шляхах її вдосконалення. По-перше, для формування повної і детальної інформації про витрати діяльності підприємства доцільно складати внутрішню (управлінську) звітність за центрами відповідальності (у відділах постачання, виробництва, збуту, управління), а на її основі – зведену внутрішню звітність підприємства. По-друге, впровадження в практику бухгалтерського обліку України можливості вибору принципів, методів та прийомів ведення бухгалтерського обліку при формуванні показників бухгалтерської фінансової звітності. По-третє, передбачити в П(С)БО 1 норму, яка вимагає розкриття інформації в примітках про судження та основні припущення, які застосовував управлінський персонал у процесі попередніх оцінок, і застосування облікових політик. І на кінець комп'ютеризація процесу формування та аналізу фінансової звітності підприємства, тобто масове використання бухгалтерських та фінансових програм, для прозорого відображення усіх господарських процесів.

Список використаної літератури

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99.

2. Бухгалтерський управлінський облік: підруч. для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга, Л.В. Чижевська; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир, 2004. – 564 с.

3. Бухгалтерський управлінський облік: [підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / Ф.Ф.

Бутинець, Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга, Л.В. Чижевська: за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир, ЖДТУ, 2004. – 564 с.

4. Цибулько О.В. Управлінська звітність торговельного підприємства / О.В. Цибулько: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Soc_Gum/Tiru/2009_28_2/22.pdf.

5. Палий В.Ф. Управленческий учет издержек и доходов с элементами финансового учета / В. Ф. Палий. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 279 с.

6. Наукова стаття: «Методика формування управлінської звітності підприємства», Ясінська А. І., Демків Н. І., 2017.

Гмира Микола

магістрант

Овчарик Зоряна

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м.Ніжин

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Для управління виробництвом треба мати уявлення не тільки про хід виконання плану, результатах господарської діяльності, але і про тенденції і характер змін, що відбуваються в економіці підприємства, які найбільш повно відображаються саме через прибуток, який отримало підприємство за звітний період по результатам своєї діяльності. Осмислення, розуміння цієї інформації досягаються за допомогою обліку, аналізу та аудиту розрахунків з бюджетом по податку на прибуток. В процесі аналізу первинна інформація проходить аналітичну обробку проводиться порівняння досягнутих результатів виробництва з даними за минулі відрізки часу, визначається вплив різних чинників на величину результативних показників; виявляються недоліки, помилки, невикористані можливості, перспективи і т.д.

На основі результатів аналізу податку на прибуток розробляються і затверджуються управлінські рішення. Економічний аналіз передують рішенням і діям, обґрунтовує їх і є основою наукового управління виробництвом, забезпечує його об'єктивність і ефективність. Таким чином, облік, аналіз та контроль податку на прибуток – це одна з функцій управління, яка забезпечує науковість прийняття рішень.

Велика роль відводиться аналізу розрахунків з бюджетом в справі визначення і використання резервів підвищення ефективності виробництва. Він сприяє економічному використанню ресурсів, виявленню і впровадженню передового досвіду, наукової організації праці, нової техніки і технології виробництва, попередженню зайвих витрат і т.д.

Дослідженню цієї проблеми присвятили свої праці вітчизняні та зарубіжні науковці. Так, І.А. Бланк, Ф.Ф. Бутинець, Н.С. Крупей, Н.М. Ткаченко, Ю.С. Шорохова, Ф.О. Ярошенко.